

Društvo »Jubilejska samopomoč« je treba poslati za 54. smrtni slučaj (gospa Eliza Nerat). Člani prejmo položnice z napisanimi zneski tega smrtnega slučaja in event. zaostankov. Članov je 246.

Štajersko.

Delegacijsko zborovanje »Zveze slov. učiteliev in učiteljic na Štajerskem.

Po preteku 4 let so se zbrali zastopniki slov. štaj. učiteljskih društev pri v sredo, dne 27. marca v Celju se vršečem zborovanju. Zastopana so bila — razum etega bolj oddaljenega — vsa okrajna učiteljska društva po 32 delegatih. Predsednik tovariš Rajšp otvori ob pol 11. uri dopoldne s prisrčnimi besedami zborovanje, spomnivši se posebno dragih tovarišev, ki so žrtvovali svojo življenje za cesarja in domovino. Spominu očeta nove šole, umrlemu cesarju Francu Jožefu I. zaključijo navzoči trikratni »slava« ob enem pa izrazijo mlademu, pravico ljubeznemu vladarju, cesarju Karlu svojo udanost. Svoj jedrnat govor zaključil predsednik s tolažbo na lepše čase, ki se bližajo tudi našemu stanu. (Odobranje.)

Iz tajnikovega poročila posnamemo sledeče:

Videti je bilo, kakor da je vse naše društveno delovanje zapisano smrti. Bili so res časi, da je moralo prenehati vse društveno delovanje, a sedaj, ko dihamo prosticje, je na nas, da vzdravimo društva k novemu smotrenemu delovanju v prid šolstva in stanu. In da se to zgodi, je glavni namen tega delegacijskega zborovanja.

Vkljub težkim časom, se je število članov le malo skrcilo, tako da šteje Zveza danes v svojih 16 okr. učitelj. društvih 600 članov. A kakor vedno, poudarjati moramo tudi takoj, da bi bilo število lahko mnogo večje, ko bi se ne nahajalo v naših vrstah toliko brezbriznežev, ki hočejo le uživati, ne da bi kaj žrtvovali. Upamo, da ti tudi sčasoma uvidijo koristi organizacije ter se podajo v vrste organiziranega učiteljsstva.

V dobi 4 let je Zveza mogla sklicati komaj 1 odborov in 2 vodstveni seji, ker je zaradi malomarnega plačevanja članarine manjkalo društveni blagajni delo. Večinno zadev sta morala rešiti predsednik in tajnik sama. Pozivji na redno plačevanje članarine in drugih prispevkov so ostali pri mnogih društvih brezuspešni; od nekaterih društev sploh ni bilo mogoče ničesar dobiti. Odkar so se vrnili nekateri učitelji vojakji, odborniki okr. učit. društev na svoje domove, so se razmere nekoliko zboljšale. Zveza je nameravala sestaviti statistiko učiteljev vojakov, padlih, odlikovanih tovarišev itd., a vse ni šlo, ker od nekaterih društev, kakor omenjeno, ni bilo mogoče dobiti potrebnih podatkov. Upamo, da se bodo razmere zboljšale, da se bodo vsa društva začela gibati, delovati, kakor zahteva organizacija.

Iz Zveze je izšla po tovarišu Fleretu akcija »Na skupno delo« ter se je o tem v vodstveni seji meseca junija 1916 temeljito razpravljalo, a vsled odklonilnega stališča »Sloškirove zveze« je zadeva zadremala, upamo, da ne za vedno, ker so danes za uspeh ugodnejši pogoji. Glavno delovanje Zveze se je sukalo okrog preporne točke »Zboljšanje našega gmotnega položaja«, ker se le takrat, ko bo to vprašanje ugodno rešeno, bo učiteljsvo dovezeto za druge reforme.

Načrti za končno rešitev regulacije bili so pripravljeni, posamezna učiteljska društva so jih dobila na ogled, dovoljena je bila začasna doklada, dokler se zadeva končno ne reši, a tu je izbruhnila vojna. Nastala je nevarnost, da zgubimo še to malo, kar smo dosegli, namreč doklado iz leta 1914, in le neumomnemu prizadevanju organizacije imamo zahvaliti, da se to ni zgodilo. Zveza je predlagala deputacijo k deželni vladi, v kateri naj bi bili tudi slovenski učitelji zastopani, a Lehrerbund je odgovoril, da je težko vsikdar povabiti slovenske zastopnike, ker je težko najti čas, da so gospodje okrog deželne mize dobiti. Ker pa je Zveza hotela, da slišijo gospodje v Gradcu tudi želje slovenskega učiteljsstva, poslala je deputacijo sama v Gradec, ki jo je deželni odbornik dr. Verstovšek prijazno sprejel ter vodil k posameznim metodainim činiteljem, za kateri trud mu bodj tukaj izrečena srčna zahvala.

Kakor po deputaciji, tako se je pozneje Zveza tudi pismeno opetovano potegovala osobito za odpravo III. plačil. razreda ter za ravnopravnost učiteljskih prov; kakor danes vidimo, ne brez uspeha.

Zvezo je zastopal predsednik v deputaciji, ki je šla meseca oktobra 1917 na Dunaj. Uspeh je bil draginjski prispevek z leto 1917 in pa obljubljeni državni prispevek za leto 1918, ki bi ga že danes

imeli, da ga ni državni zbor po svojem nerodnem glasovanju zavlekel. Upajmo, da to kmalu popravi.

Koliko truda, koliko ponov, resolucij in peticij je treba pri nas, da dobimo kakko drobtino! Zakaj tega ni treba drugim stanovom? Ali se naj ravno učiteljsvo upošteva le takrat, ko mu je naprtiti raznega dela, a drugače naj se živi od idealov?

Druga skrb Zveze je bila, da po izbruhu vojne prepreči kolikor mogoče mladino pred zlimi posledicami vojne furije. Stori la je tedaj opetovano korake, da šolske oblasti skrbje za reden obisk šole in za to, da bo na vsaki šoli dovolj moških učnih moči. Začetkoma je Lehrerbund odklonil naše predloge glede oproščenja učiteljsva od vojaške službe, češ, da šolstvo ne bo trpelo škode, za to bodo oblastnije že same skrbele. A že drugo leto vojne je tudi Lehrerbund revidiral svoje mnenje ter se potegoval za oprostitve učiteljsva, ki s svojim delom doma, v šoli in izven šole državji lahko mnogo več koristi, nego more kje v vojaški pisarni.

Zveza je tudi pozivala učiteljsvo, da deluje za Rdeči križ in druge dobrodelne vojne naprave. Sama je ustanovila »Učiteljski podporni vojni sklad«, iz katerega naj bi dobili po vojni posebno prizadeti tovariši podpore, posebno pa ima ta sklad namen, podpirati tovariše, katerim je vojna vzela zdravje, da se lahko podajo v posebna okrevališča. Žal, da jih je do sedaj le malo hotelo razumeti lep namen te ustanove.

Iz svojega premoženja je Zveza podpisovala vojna posojila. Predsedniki okr. učit. društev so se udeležili v Gradcu se vršečega tečaja za 7. vojno posojilo.

Na finančno ravnateljstvo v Gradcu je bila poslana vloga za slovenske plačilne pole.

Ko je bil list »Popotnik« v nevarnosti, je pozivala učiteljsvo, da list podpira v čim večji meri moralno in materialno.

O priliki smrti prestolonaslednika Ferdinanda in smrti cesarja Franca Jožefa I. je izrazilo Zveza sožalje, o nastopu novega vladarja cesarja Karla pa udanost in zvestobo slovenskega učiteljsva.

40-letnice službovanja tovariša Sabatija, predsednika Slovenjebistriškega učiteljskega društva, se je Zvezin predsednik osebno udeležil. (Tajniku se izreče zahvala.)

Iz blagajnikovega poročila je razvidno, da je imel leta 1917:

Obrambni sklad: Prejemkov K 847.48, Izdatkov —, Prebitka K 847.48

Učitelj. vojni podpor. sklad: Prejemkov K 2916.33, Izdatkov —, Prebitka K 2916.33

Zvezna blagajna: Prejemkov K 385.17, Izdatkov 707.99, Primanjkljaj K 322.82

Primanjkljaj v Zvezini blagajni so zakrivila društva, ko so dolžna za več let nazaj članarino.

Sklene se, da se mora vsa zaostala članarina izterjati; na okr. učit. društvih je, da izvrše ta sklep.

Blagajnik Gmus povdarja, da je med učiteljsvom še vedno malo organizacijskega čuta; v zglede naj bi nam bile v tem oziru delavske organizacije.

Glede prispevkov v »Učit. voj. podporni sklad« se sklene po daljši debati pobirati v I. plač. raz. 2%, v II. po 1 1/2% in v III. plač. raz. 1%, od vojnih draginjskih doklad. Po zadnjem sklepu dež. odbora odpade III. plač. razred ter zenači z II.; to se naj pri plačevanju upošteva.

Glede plačevanja članarine se razmnoži v posebnem predlogu. Ker je Zaveza sklenila pobirati 24 K, od katere vrste dobi ona 16 K, preostane za deželne zveze in okrajna društva 8 K in sicer naj od teh dob 4 K Zveza, 4 K pa ostanejo domačemu okr. učitelj. društvu.

Računi se od tovarišev Fleretu in Zupančiča pregledajo, odbori ter blagajniku izreče zahvala za vestno delo.

O »Učiteljski gospodarski in kreditni zadrugi« pomoča tovariš Černež. V svojem poročilu povdarja, da se je posrečilo v teh težkih časih vzdržati zadrugo na stališču, kakor je bila pred vojno. Denarja je dovolj, izposojevalo se je razmeroma malo. Marsikateremu tovarišu in tovarišici je zadruga pomagala, ne da bi bilo treba iskati pomoči izven organizacije. Uredba glede % pri trgovcih se ni obnesla in hoče stopiti zadruga s solidnimi trgovci v stik za dobavo dobrega in cenega blaga. Vsak učitelj naj bi pristopil zadrugi ter potem te plačeval liste in članarino. Vsako učit. društvo naj bi imelo svoj sklad, katerega bi naložilo pri zadrugi.

Delegatom se naroči, delovati v svojih društvih na pristop k zadrugi, ki je na vseskozi solidni in sigurni podlagi. (Poročevalcu se izreče zahvala.)

Kot 5. točka so bili na dnevnem redu predlogi. Ti so bili v odborovi seji temeljito prerešetani, tako da jih je delegacija lahko brez daljših debat sprejela.

1. Zveza naj dela potom skupne organizacije na to, da bo učiteljsvo, ki mu je poverjeno razdeljevanje izkaznice za moko, sladkor, kavo itd. za to delo primerno plačano. (O tem se je že govorilo pri oni Lehrerbundovi seji.) Ko se je stavilo vprašanje, kdo naj plača, se je izrazilo soglasno mnenje, da je to dolžnost države, ne pa občin. Mi zahtevamo za vsako delo plače.

2. Zveza naj stori potrebne korake, da dobi učiteljsvo in njih svoji obleko, perilo, obuvalo in druge potrebščine po znižanih cenah. (Opozori se na »Landes-Bekleidungsstelle« za Štajersko.)

3. Zveza naj deluje na to, da tudi učiteljsvo, kakor državni uradniki, za čas vojne ne bo plačevalo od svojih službenih prejemkov raznih pristojbin. (Pripomni se, da je že Lehrerbund storil tozadevne korake.)

4. Glede plačevanje članarine:

Zveza ne pošlje čekov vsakemu članu, temveč primerno število posameznim šolskim vodstvom. Vsak mesec, ko kroži po razredih plačilna pola za podpisovanje, pridene šolski vodja toliko čekov, koliko je članov Zveze na šoli. Učitelj torej ne podpisuje le plačilne pole, temveč izpolni tudi ček z dat. 1. prihodnjega meseca. Šolski vodja preskrbi, da pridejo čekji z denarjem 1. na pošto in izročijo potem vsakemu članu pošto potrjeno sprejemnico in njegovo mesečno plačo manj 2 kroni. — Glede plačevanja sklene delegacija prepustiti letos okr. učiteljskim društvom, da se poslužujejo za letos načina, ki se jim zdi najbolj pripraven. V bodoče pripraviti pristop k Učiteljski gospodarski zadrugi ter plačevanje potom plačilnih listov.

5. Glede dobave Zavezinih listov Popotnika in Učitelj. Tovariša se sklene, da dobi lista vsakdo, ko je bil Zavezi prijavljen za člana.

6. Kdor je bil do sedaj član učit. društva in se brani plačati mesečno udnino, se ne sme a priori ortati iz društva. Odbor društva mora porabiti ves vpliv, da pregovorj dotičnega na način, ki se mu zdi najbolj primeren, naj svoj sklep spremeni.

7. Ker je vsak član »Učit. društva« sedaj primoran, da je naročnik »Učit. Tovariša« in »Popotnika«, ima zaradi tega tudi pravico, da potom časniškarskega odseka izrazi svoje zahteve glede njunega preustroja.

8. Uredništvo »Učit. tovarišu« naj si preskrbi v Gradcu poročevalca, ki bo listu najhitrejšim putem naznanil vse novice, ki se tičejo štaj. učiteljsva, da bo torej štaj. učiteljsvo pravočasno zvedelo iz Tovariša vse novice, ki ga zanimajo. (Delegacija izvoli v ta namen tovariša Flereta iz Letuša za poročevalca.)

9. Po zgledu »Pädag. Zeitschrift« naj se ločeno po kronovinah ustanovi nekaka »Listnica uredništva«. Zveza naj določi za Štajersko urednika, ki mora seveda biti v vseh panogah šolskih in učiteljskih zadev zelo verziran. (Zveza izvoli za ured. listnice tov. Ann. Gradišnika iz Celja in tov. Lud. Černeja iz Griž.)

10. Zveza naj vpliva pri Zavezi, da se pri vseh učiteljskih društvih ustanove socialni odseki, katerih naloga naj bi bila, učiteljsvu točno zaotrtati pot, ki mu bo hoditi in ga orientirati, kako naj bude potovanje na tej poti, da nas veliki časi, velike dobe z velikimi nalogami ne najdejo nepripravljenih. Ti socialni odseki naj so združeni v socialen centrum, sestojč iz odposlancev posameznih socialnih odsekov, ki imajo nalogo pretehtavati in voditi sklepe in delo posameznih odsekov.

11. »Zaveza« naj dostavi posameznim učiteljskim društvom »Hreščakovo decembersko izjavo«, da se učiteljsvo čimprej natančno informira v njeni vsebini. (Šlo že dobila vsa društva.)

12. Naučnemu odseku državnega zbora se izreče zahvala za njegovo v korist šolstva in učiteljsva tako uspešno delovanje zahvala in vse priznanje.

13. Glede Tovariša, se izreče štaj. učiteljsvo, da ni potrebe preustrojitve v dnevnik. Popotniku pa je posvetiti več skrbj.

14. Zveza naj potom Lehrerbunda stori korake pri šolskih oblastnih, da se bo pri imenovanju učiteljsva oziralo v prvi vrsti na službeno starost in kvalifikacijo ter se preprečila protekcija, ki jemlje učiteljsvu veselje do dela ter veno v pravičnost oblastnij.

Volitve: Dosedanji predsednik tov. Rajšp. se brani novi izvolitvi, posebno zaradi tega, ker se nahaja v naših vrstah toliko brezbriznežev; konečno

vendar sprejme, ko delegati obljubijo uporabiti svoj vpliv za redno delovanje društva; njegovim namestnikom je izvoljen tov. Lud. Černež. Ostali odbor se določijo sledeče: tajnik Iv. Tomažič, njegov namestnik Lud. Potočnik; blagajnik: Ant. Gmus, namestnik Lesjak; odborniki: Fran Brinar, Janko Knapič, Pavel Flere.

Pregledovalci računov: Fran Zupančič, Ferdo Bobič, Milka Bračič.

Odborniki v Lehrerbund: Avguštin Požegar, Ludvik Černež in Jan. Knapič.

Delegati za Lehrerbund: Josip Bizjak, Ferdo Bobič, Radoslav Knaflič, Anton Gmus, Jakob Kopic, Ivan Tomažič, Josip Gorup, Pavel Flere, Otilija Feigel, Aleks. Alt, Koropec Ivan, Tomo Kurbus. Namestnikj se ne volijo, ampak se izrazi delegacija, naj si določijo namestnika vsak sam, ako je zadržan udeležiti se zborovanja.

Odborniki v Zavezo: Anton Gmus, Fran Brinar in Pavel Flere.

Ker se je že mnogim mudilo na vlak, zaključil predsednik 5 ur trajajoče živahno zborovanje. Že dolgo nismo imeli tako lepenga deleg. zborovanja, kjer bi s takim zanimanjem sledili vsi posameznim izvajanjem ter bi se vršile debate tako stvarno. Prčkajujemo, da ponesejo isti duh delegatij v svoja društva ter jih vzbudijo k novemu, svežemu delovanju. F.

Koroške vesti.

—k— Celovško učiteljsvo je izreklo koroškemu deželnemu odboru svoje ogorčenje, ker je učiteljem nakazal za 1. četrtletje 1918 tako nizke draginjske doklade, namreč samo 40 do 185 kron na osebo za celo četrtletje. Zahtevajo, da se krivica odstrani in ljudsko šolstvo podržavi.

Kranjske vesti.

—r— Draginjske podpore za ljudsko in meščanskošolsko učiteljsvo. Poslanska zbornica je sklenila v svoji seji dne 15. marca 1918, zakonski načrt, po katerem se dovoljuje za leto 1918, draginjske doklade aktivnim in vpkojenim učiteljskim osebam na javnih ljudskih in meščanskih šolah, kakor tudi vdovam in sirotam po takih učiteljskih osebah, h katerim bi prispevala država 70, dežela pa 30 odstotkov. Temu zakonskemu načrtu še ni pritrdila gosposka zbornica in utegne poteči še precej časa, da zadobi najvišje potrjenje in se dobi podlaga za odmero draginjske doklade posameznikom. Ker pa je treba bednemu položaju učiteljsva hitre odpomoči, je po nalogu deželnega glavarja stopila deželna uprava v stik s c. kr. deželnim šolskim svetom v tem smislu, da je deželni odbor pripravljen izplačati že 1. maja 1918, predujme na račun državno-deželnih draginjskih doklad v smislu § 9. od poslanske zbornice sklenjenega zakonskega načrta. Ti predujmi bi bili odmerjeni tako-le: I. Za aktivno učiteljsvo ljudskih in meščanskih šol: a) Za učiteljske substitute in pomožne učitelje obojega spola ter proti nagradi nastavljene učne osebe po 100 K; b) za samske definitivne in začasne učne osebe, brez ozira na službeno dobo, po 150 kron; c) za učiteljsvo z rodbinskim stanjem dveh ali več oseb, brez ozira na službeno dobo, po 250 K. II. Za vpkojeno učiteljsvo ljudskih in meščanskih šol: brez ozira na službeno dobo, po 100 K. III. Za vdove in sirote po učiteljih ljudskih in meščanskih šol: a) za vdove po 100 K; b) za sirote brez staršev po 60 K; c) za sirote brez očeta po 40 K; d) za miloščno uživajoče osebe po 25 K. Izdal se je tozadevni dopis c. kr. deželnemu šolskemu svetu z nujno prošnjo, da nemudoma sporoči namero deželnega odbora c. kr. ministrstvu za bogočastje in uk. izposluje od tega zagotovitev glede vračunavanja predujmov v državno-deželne draginjske doklade za leto 1918, in zadevo tako pospeši, da bo deželni odbor v položaju, predujme izplačati dne 1. maja 1918. Deželni odbor pritrjuje soglasno odredbam deželnega glavarja ter sklene izplačati omenjene predujme pod navedenim pogojem. Deželni odbor je napravil lep sklep, s katerim je pokazal veliko skrb za bedno učiteljsvo, a samo kazal, ker obljube ni izpolnil. Dne 1. maja nam ni izplačal zagotovljenega predujma. Kje tičeš zopet vzrok?

—r— Deželno Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani se je obrnilo z utemeljeno prošnjo na c. kr. deželno vlado za Kranjsko, da uvrsti kranjsko učiteljsvo v novo snujočo se uradniško aprovizacijo. Na to svojo vlogo je dobil društveni odbor to-le negativno rešitev: P. n. Deželno Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani. Prosilj ste z dopisom z dne 31. marca 1918, c. kr. deželno vlado v Ljubljani, da uvrsti kranjsko učiteljsvo v novo snujočo se uradniško aprovizacijo. Po navodilih c. kr. urada za ljudsko učiteljsvo spadajo v uradniško aprovizacijo iz-